

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK

Oponentský posudek na disertační práci

pana doc. Ing. Martina Pospíšila, Ph.D. „Grafická statika v českých zemích (2. polovina 19. století až počátek 20. Století)“, Praha 2018, rkp. 308 stran včetně příloh.

P 7108 – Celoškolový doktorský studijní program Historie techniky.

a) Aktuálnost zvoleného tématu

Stavební mechanika je součástí architektury. Samotná grafická statika jako výpočetní metoda založená na mechanice, geometrii a stavební praxi se v řadě případů používá pro ruční kontrolní výpočty dodnes a nebyla dosud zpracována z historického hlediska. Z tohoto pohledu je podle oponentova názoru téma vhodně zvolené, a to i v souvislosti s aktuálně probíhající kontrolou stovek novodobých a hlavně historických mostních konstrukcí, jež byla vyvolána nedávným zřícením Trojské lávky v Praze a silničního mostu v Janově, se téma uvedené disertace jeví na výsost současné a potřebné.

b) Zda disertace splnila sledovaný cíl

„Cílem práce je rozkrytí mechanismu přenosu grafické statiky z místa jejího vzniku ve Francii a Švýcarsku až do akademicko-technických center historických českých zemí, Prahy a Brna. Zkoumána je výuka grafické statiky a její praktické využití především od druhé poloviny 19. století do počátku 20. století.“ (s. 23) Za „doplněk“ práce autor považuje kapitolu o kořenech grafické statiky a kapitolu se srovnávací studií dvou metod výpočtu deformace příhradových konstrukcí. Prvotní české zpracování nástinu životopisu V.-J. Williota tvoří pomyslný bonus práce. Avizovaný cíl byl podle oponentova mínění naplněn.

c) Zvolené metody zpracování

Autor v práci využil řadu adekvátních metod. Zejména se jednalo o přímou metodu, progresivní metodu, metodu sondy, nepřímou metodu, metodu komparace a syntézy. V případě Williotovy životopisné kapitoly byla využita metoda biografická a genealogická. Práci samozřejmě prolíná historickokritická metoda.

d) Výsledky disertace s uvedením nových poznatků

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK

Autor v úvodu práce jasně definoval své hypotézy: Existence profesních kontaktů v oblasti grafické statiky mezi českým a jinojazyčným prostředím; Adaptabilita českého prostředí a jeho schopnost přispět světovému vývoji grafické statiky; Schopnost českého prostředí aplikovat získané poznatky v oblasti grafické statiky v praxi.

V zásadě odpovědí na zmíněné hypotézy je sama práce včetně rozsáhlejšího závěru.

e) Význam pro praxi/pro další rozvoj vědy

Význam grafické statiky a její transfer do českých zemí nebyl dosud tak podrobně a obsažně zpracován. Významné je i to, že historická sonda může být uplatněna ve výuce stavební mechaniky a historie techniky a ve vědeckých pracích techniků i zájemců o historické souvislosti architektury na pracovišti autora, neboť řídí Ústav nosných konstrukcí na FA ČVUT v Praze.

f) Původnost práce

Práci tvoří vyjma Úvodu a rozsáhlejšího závěru celkem šest nestejně rozsáhlých i strukturovaných kapitol. Vývoj stavební mechaniky a grafické statiky ve vybrané historiografické literatuře (51-116), Grafická statika (117-156), Porovnání výpočtu deformace příhradových konstrukcí Victor-Joseph Williot vs. Vilém Bukovský (157-160), Přenos grafické statiky do Čech a na Moravu a zahájení její výuky (161-176), Příklady praktického využití grafické statiky v českých zemích (177-187), Victor-Joseph Williot (189-242). Textově nejobsáhlejší je vlastně úvodní kapitola Vývoj stavební mechaniky a grafické statiky ve vybrané historiografické literatuře, strukturovanější pak životopis Victora-Josepha Williota a jeho rodiny.

Kvalitní obrazová příloha je zařazena v textu či na závěr. Součástí práce trojjazyčný abstrakt a soupis literatury.

K práci mám několik připomínek jednak věcných, jednak formálních. Z věcných připomínek bych očekával alespoň stručné zodpovězení čtenáři předložených hypotéz. Takto si čtenář musí odpovědět sám (četbou). Dále při koncipování životopisu a genealogie V.-J. Williota musí být životopis uveden ve větách, nikoliv atomizován do vět s desetinným tříděním. Je to škoda, protože se jedná o zcela nová a unikátní zjištění, která autor získal

FILOZOFICKÁ FAKULTA Univerzita Karlova

Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK

studiem v domácích a francouzských archivech. Velké množství kvalitních dokumentů k životopisu V.-J. Williota by bylo vhodnější umístit do přílohy, neboť je narušena struktura práce. Obsáhlý soupis obsahuje jen literaturu, nikoliv soupis pramenů, byť o pramenech je referováno a čteně na ně odkazováno.

Z formálních připomínek bych uvedl nejednotnost poznámkového aparátu. Nelze u českých prací uvádět rozsah v anglosaské zkratce p./pp., stejně jako u německých. Buď jednotně používat „s.“ nebo zkratky podle jednotlivých jazyků (p./S.). U měst, která mají české ekvivalent, je vhodné je využít – nikoliv Graz, ale Štýrský Hradec, nikoliv Zürich, ale Curych atd. U posloupnosti v citacích je lépe uvádět pořadí: archiv, fond, karton a čj./sign. V textu se vyskytuje totožná poznámka č. 239 a 526. V případě citací i ze slovníku nutno uvést díl a stranu (pozn. č. 531). Lépe než „francouzská buržoazní revoluce“ uvádět např. velká francouzská revoluce. Obsáhlý soupis publikací 1790-1990 narušuje seznam literatury a bylo by lépe jej umístit do samostatné přílohy.

Předložená práce je založena na archivním výzkumu dobových materiálů v zahraničních a českých archivech, dobové odborné a současné relevantní literatuře. Vzhledem k naplnění ustanovení zákona o vysokých školách v oblasti doktorských disertací lze uvést, že se jedná o zcela původní mezioborovou práci. Doc. Ing. Pospíšil, Ph.D. pak publikoval technickou část jako: POSPÍŠIL, Martin. *Nové způsoby výuky statiky a nosných konstrukcí pro architekty na principech grafické statiky = New ways of teaching structural mechanics and load-bearing structures to architects on the principles of graphic statics*. 1. vydání. V Praze: České vysoké učení technické, [2017], ©2017. 32 stran. Habilitační přednáška; 14/2017. ISBN 978-80-01-06141-1

Z výše uvedených důvodů jednoznačně doporučuji práci k obhajobě. Uvedené připomínky nikterak nesnižují vysokou úroveň zpracování, práci s archivními dokumenty i s odbornou literaturou. Po zpracování připomínek oponenta lze doporučit i její vydání.

Praha, 28. října 2018

Prof. PhDr. Ivan Jakubec, CSc.

Ústav hospodářských a sociálních dějin

FILOZOFICKÁ FAKULTA
Univerzita Karlova

Ústav hospodářských a sociálních dějin FF UK

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy

Ústav hospodářských a sociálních dějin
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy
nám. Jana Palacha 2, 116 38 Praha 1
IČ: 00216208
DIČ: CZ00216208

Tel.: (+420) 221 619 713

jana.heroutova@ff.cuni.cz (sekretářka)
ivan.jakubec@ff.cuni.cz (pověřen vedením)
<http://uhsd.ff.cuni.cz>